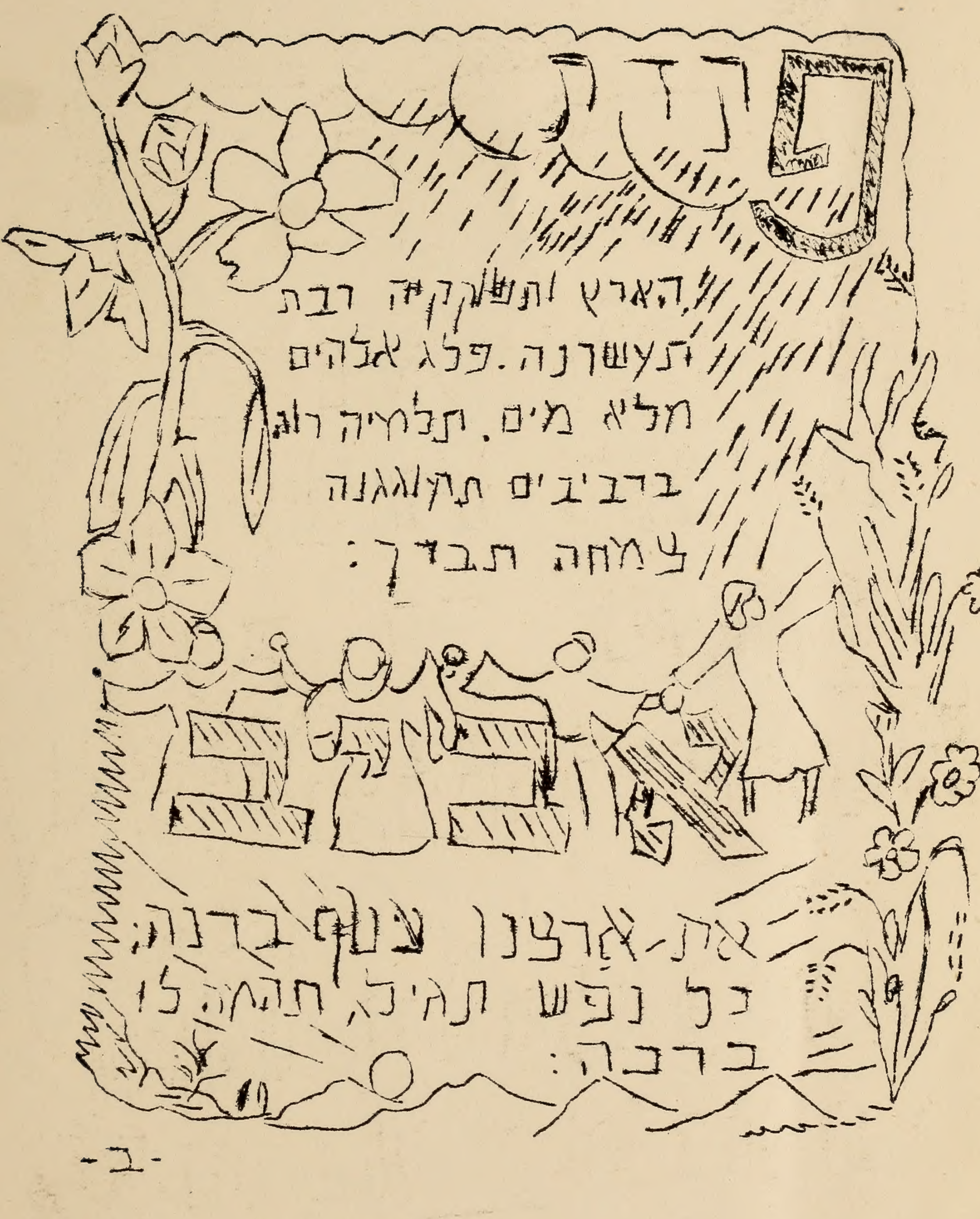

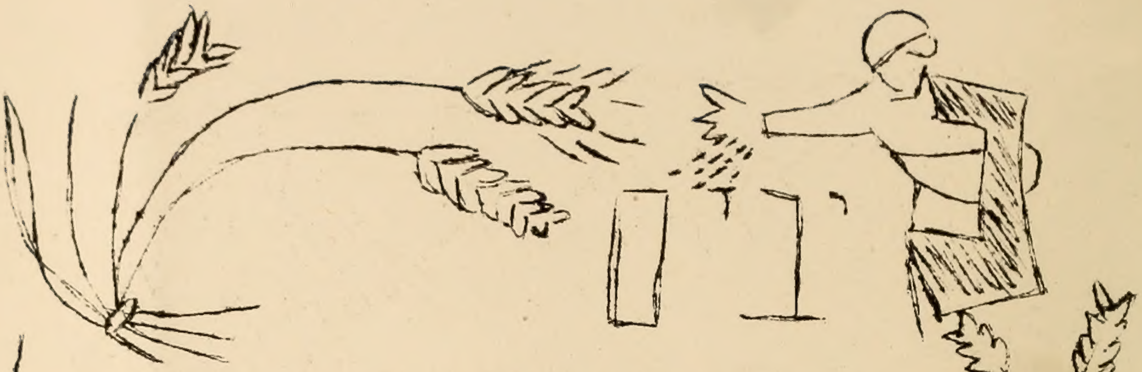

1949

הנה הסתו

עבר הגשם חלף הלך לו:
הנצנים נראו בארץ. עת
הזמיר הגיע וקול התור
נשמע בארצנו. התאנה חנטה
פגיה והגפנים סמדר נתנו
ריח:

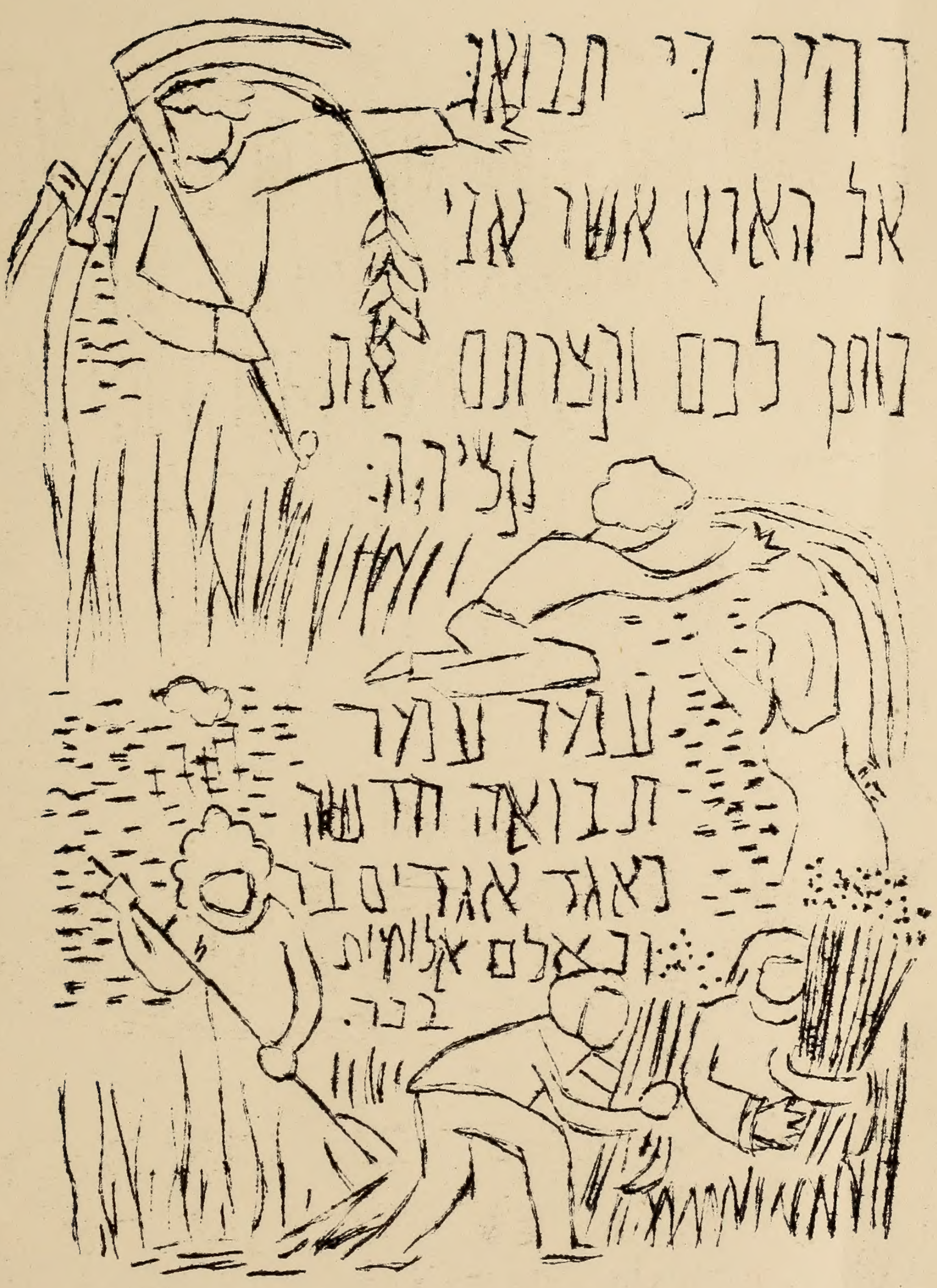

פקדת
הארץ ותשקקיה רבת
תעשרנה. פלג אלהים
מלא מים. תלמיה רוה
ברביבים תמוגגנה
צמחה תברך:
אביב
את-ארצנו עטף ברנה;
כל נפש תגיל, תהמה לו
ברכה:

יבים

דוברים אלי: זרענו במענית לבב.
ויום יגיע והיינו לשבלי זהב.
ילד רך יבוא אליך פני דגן
והלך במלילותיך רעבונו ישברו לבור.

חרש חרש וזרע זרע במענים הלב.
ובואו בואו זר ורע לחג קציר קרב.

והיה כי תבואו
אל הארץ אשר אני
נתן לכם וקצרתם את
קצירה:
עמר עמר
תבואה חדשה
מאגד אגדים בר
ונאלם אלומות
בבר.

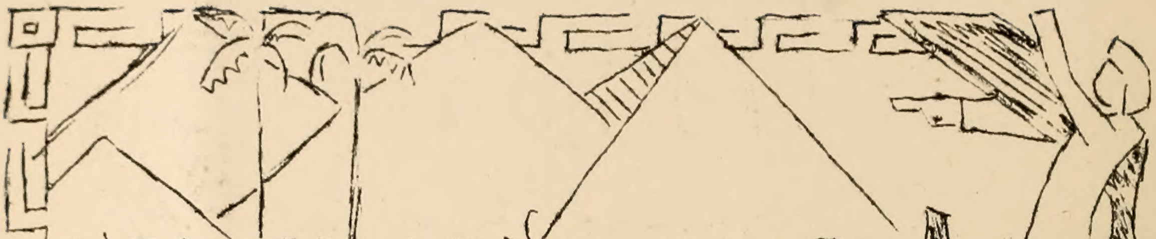
היה ביום ההוא אענה את השמים
והם יענו את הארץ והארץ תענה
את הדגן ואת התירוש ואת
היצהר והם יענו את
יזרעאל:

שנת הבציר
חדשה

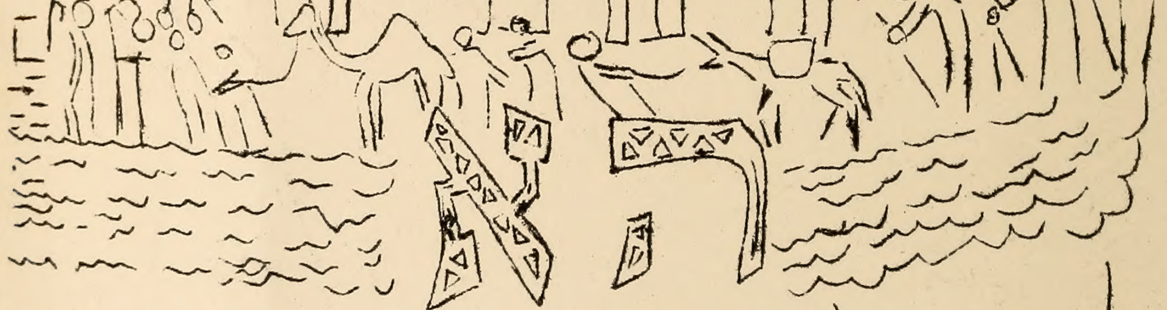
מביאה ברכת האדמה.
אסמינו מלאו בר,
יקבינו - תירוש, יצהר.

אנו עמלנו
בעמל הנמלים
כל איש יביא בעמר אלומות
גדיש דגן יקום לתלפיות
ושבלין פנימה
פנימה השבלים

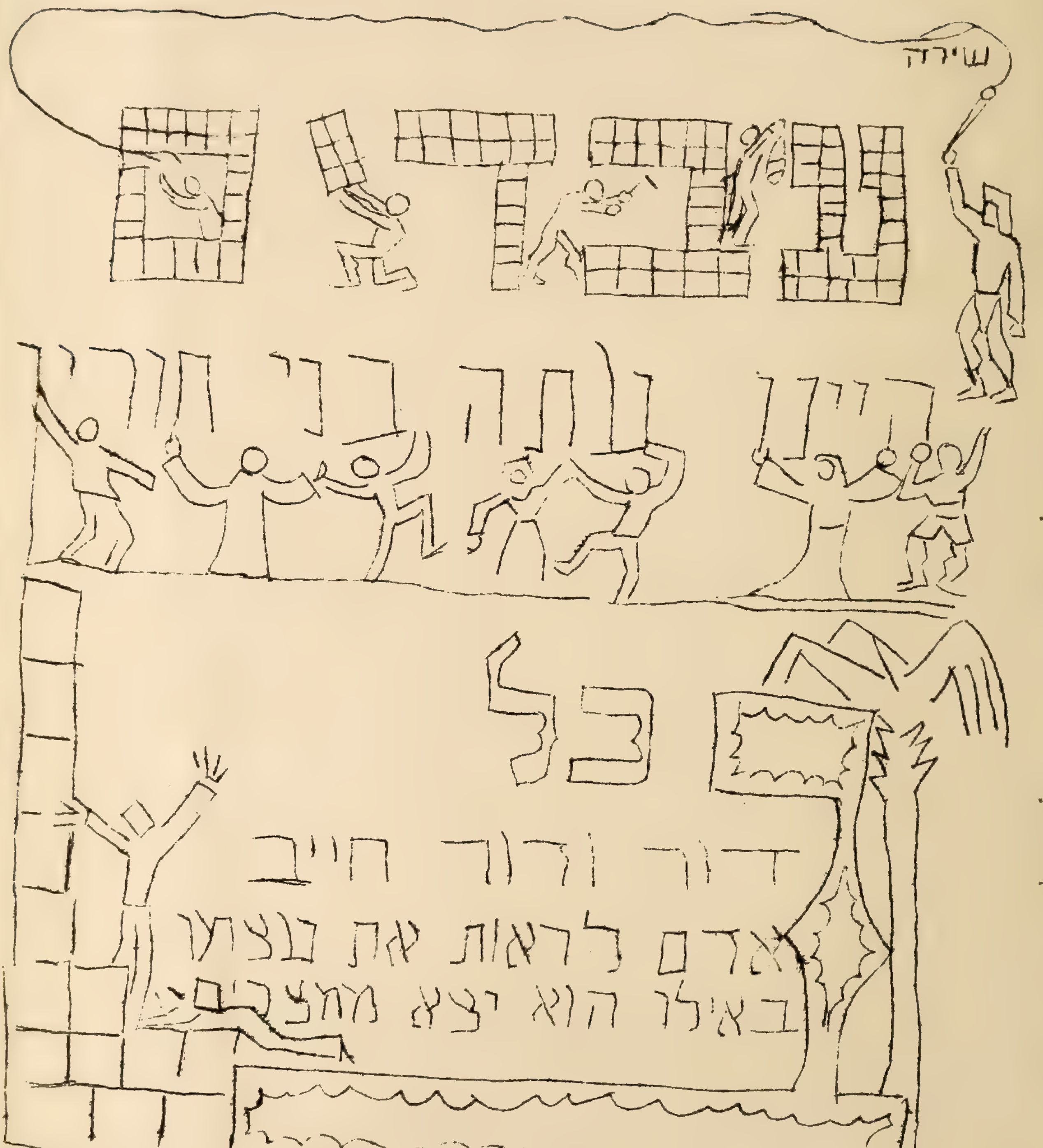
הריני מוכן ומזומן
לקיים מצות עשה: שמור את
חג האביב ולספר ביציאת מצרים
יחד עם כל ישראל

הא
לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. כל דכפין ייתי וייכול
כל דצריך ייתי ויפסח.

הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות ישבים היינו
רדופים בפזורינו ומעלים זכר חג
החרות, הלילה הזה כלנו מסבין בארצנו
החפשית ומעלים זכר אותה גבורה ומסירות נפש
שנתנו לנו את החרות ______.

שירה
עבדים
היינו עתה בני חורין
בכל
דור ודור חייב
אדם לראות את עצמו
כאילו הוא יצא ממצרים

בני ישראל פרו

וישרצו וירבו ויעצמו

במאד מאד ותמלא הארץ

אותם: ויקם מלך חדש על מצרים

אשר לא ידע את יוסף ויאמר

אל עמו הנה עם בני ישראל

רב ועצום ממנו: הבה

נתחכמה לו פן ירבה

שירה

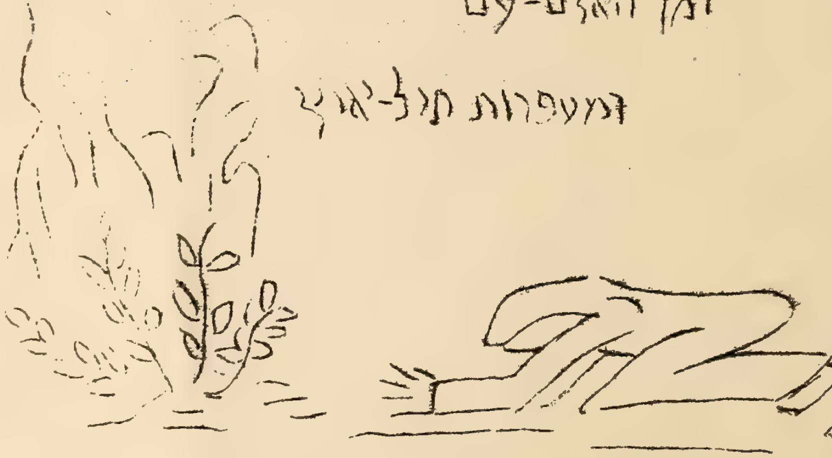
וכאשר יענו אתו-

כן ירבה וכן יפרץ

לך בא מצרימה ובאת אל הנענים והאמללים,
אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם כי עבדים הם - והם לא יבינו; ואמרת אליהם כי אמללים הם - והם לא ידעו; וכי גדול עניים ונורא לחצם - והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחזק-יד על כל לחצם ועל כל ענים - וגאלת אתם. ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד. ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם. והיית לאב המון-אדם-רב ולראש שבטיך ועשית מן הנולעים- אדם

ומן האדם- עם

ומעפרות תל-ארץ

(שירה)

היום אתם יוצאים בחדש האביב

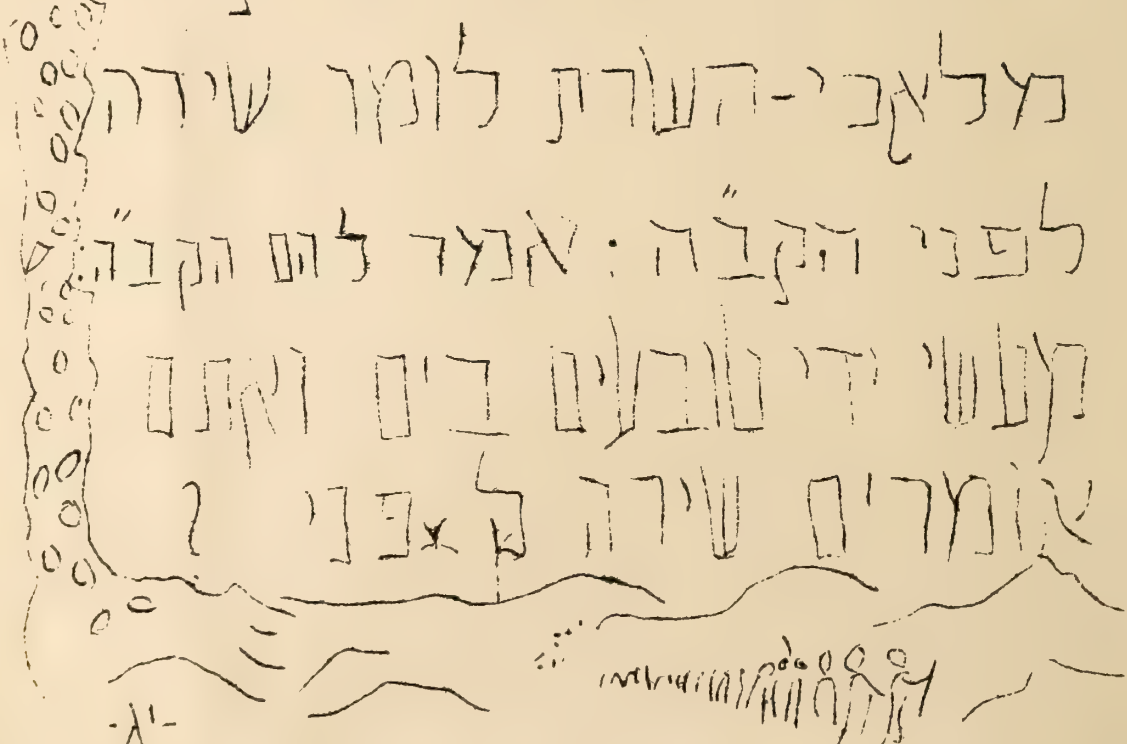

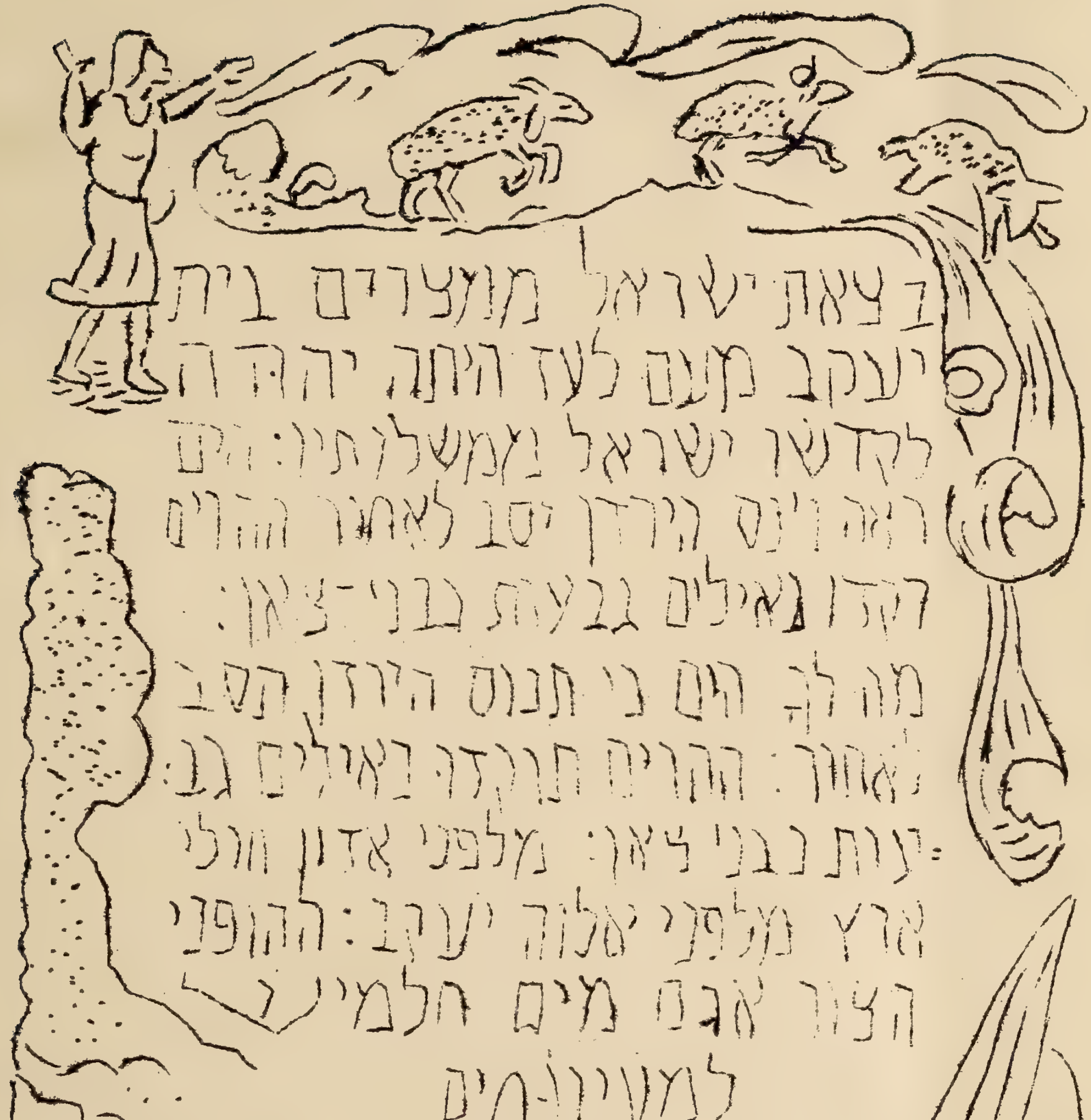
יחזק ה׳ את-לב פרעה מלך מצרים
וירדף אחרי בני-ישראל ובני ישראל
יוצאים ביד רמה: וירדפו מצרים אחריהם
וישגו אותם חונים על-הים: ויבאו בני
ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם
חומה מימינם ומשמאלם: וינער ה׳ את
מצרים בתוך הים:

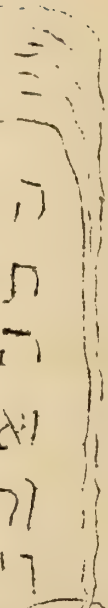
שירה לה׳
כי גאה גאה
סוס ורכבו
רמה בים:

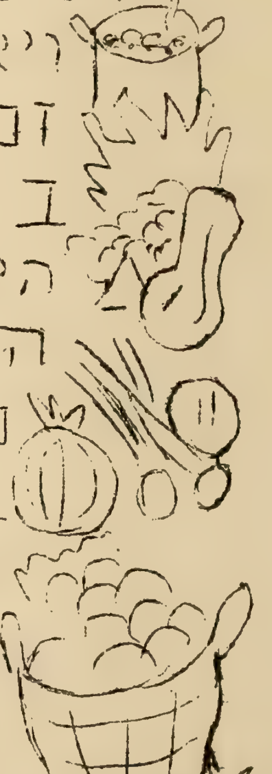
אותה שעה בקשו
מלאכי-השרת לומר שירה
לפני הקב״ה: אמר להם הקב״ה
מעשי ידי טובעים בים ואתם
אומרים שירה לפני?

בצאת ישראל ממצרים בית
יעקב מעם לעז היתה יהודה
לקדשו ישראל ממשלותיו: הים
ראה וינס הירדן יסב לאחור ההרים
רקדו כאילים גבעות כבני־צאן:
מה לך הים כי תנוס הירדן תסב
לאחור: ההרים תרקדו כאילים גב-
עות כבני צאן: מלפני אדון חולי
ארץ מלפני אלוה יעקב: ההופכי
הצור אגם מים חלמיש
למעינו־מים

ויסע משה את ישראל מים-
סוף ויצאו אל מדבר שור: וילנו
העם על משה לאמר: מה נשתה?
תנו לנו מים ונשתה! למה זה
העליתנו ממצרים להמית אותי
ואת בני ואת מקני בצמא?
והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה
וישובו ויבכו גם בני ישראל
ויאמרו: מי יאכילנו בשר?
זכרנו את הדגה אשר נאכל
במצרים חנם! את הקשואים ואת
האבטיחים ואת החציר ואת
הבצלים ואת השומים ועתה
נפשנו יבשה. מי יתן מותנו
בארץ מצרים בשבתנו על
סיר הבשר באכלנו לחם
לשבע כי הוציאתם אותנו אל
המדבר הזה להמית את כל
הקהל הזה ברעב.

קומץ תועי מדבר. צאו מתוך השממה,
עוד הדרך רב. עוד רבה המלחמה.
רב לכם לנוע, לנוד בערבה -
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה,
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים -
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל נא יעצירונו פגרי הנחשלים
שבעבדותם מתו - נפסח על החללים!
ירקבו בקלונם סרוחים על צדודותם
שבכתפם נשאו ממצריים אותם.
ימתק לחלו חלומם, חלום רב בצלים. שומים
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
עוד היום לא תמו יתלך רוח-קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
והשמש תשמח אלי-גיל לשלח
לראשונה אור על פני דור כביר כח.

ובתרועה יצהיל גם הדור ראשונה
פניו לקראת שמש והדר גאונה.
קומו, איפא, נדים! עזבו את השממה!
אך אל יעל קולכם. דומו עד בדממה!
פן-צעדכם יגיד מדבר ונרדמיו -
איש ואיש בלבבו ישמע הד-פעמיו!
איש בלבבו ישמע קול אלה דובר:
"לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר!
לא, לחם קלקל, שלו ודגן שמים -
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא! לא אהל תגור ועליות שחקים -
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים
עוד לאלה עולם גדול רחב ידים.
ומלבד כל הישימון, זמני הציה -
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה".

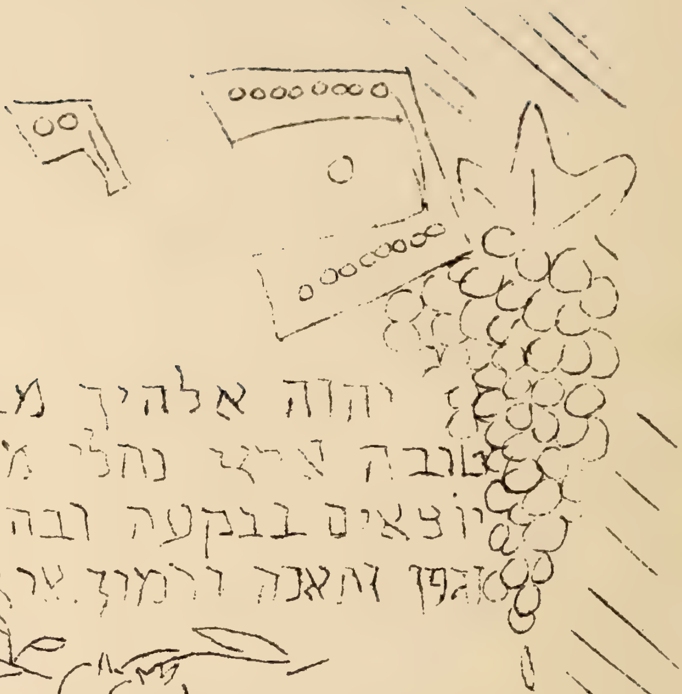
ענקים:

כי תמו ימי המדבר וישלח
משה אנשים לתור את ארץ כנען ויאמר
אליהם: עלו זה בנגב וראיתם את הארץ
מה היא: וישובו מתור את הארץ מקץ
ארבעים יום ויבואו אל משה ואל אהרן
ואל כל עדת בני ישראל אל המדבר
ויספרו לו ויאמרו: באנו אל הארץ אשר שלחתנו
וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה: אפס
כי עַז העם היושב בארץ: ויהס כלב
את העם אל משה ויאמר:

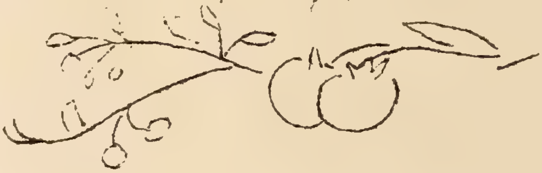

עלה נעלה וירשנו אותה
כי יכול נוכל לה:

שירה:
ארץ זבת חלב ודבש: ארץ גרת עקרב ונחש.

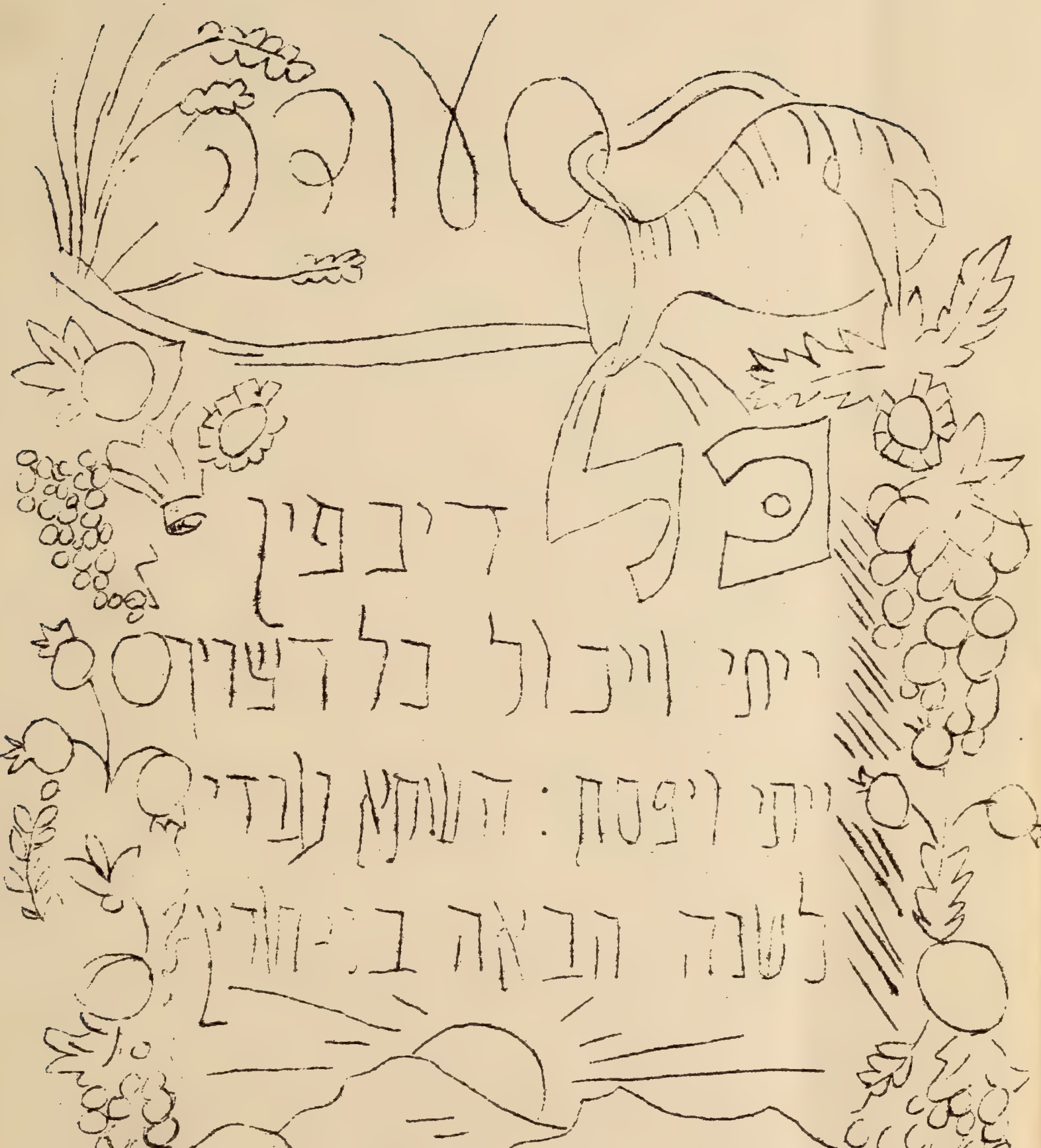
כי יהוה אלהיך מביאך אל ארץ
טובה ארץ נחלי מים עינות ותהומות
יוצאים בבקעה ובהר, ארץ חטה ושעורה
וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש:

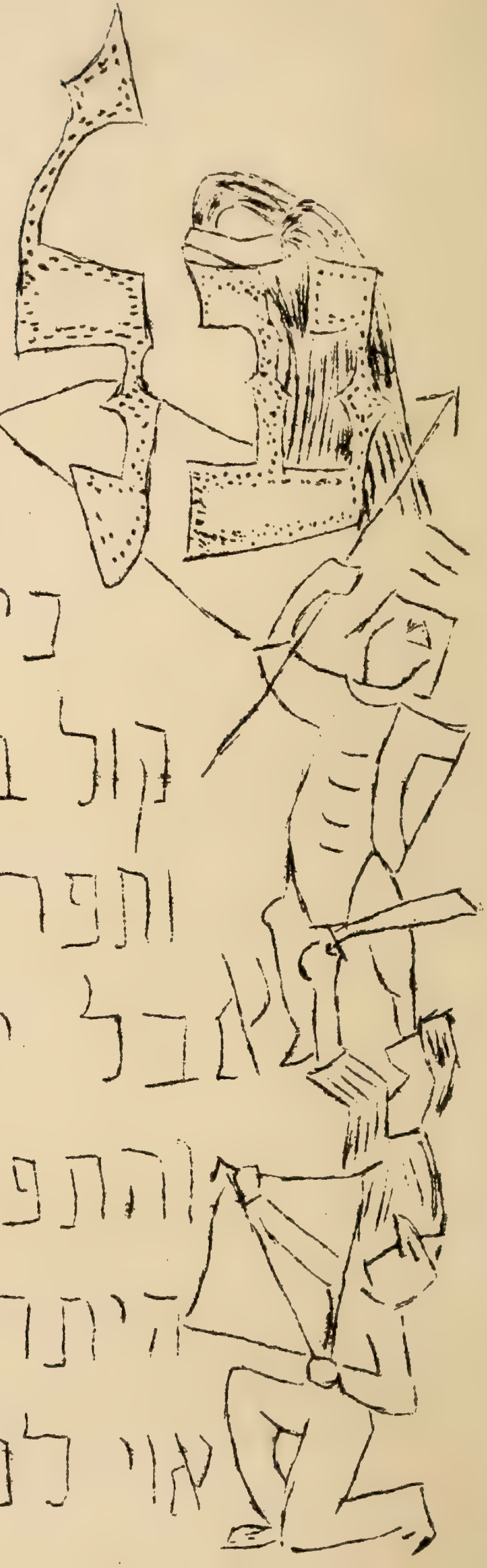
והיא

שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור
ודור עומדים עלינו לכלותנו. והקדוש
ברוך הוא מצילנו מידם:

כל דיכפין
ייתי וייכול כל דצריך
ייתי ויפסח: השתא עבדי
לשנה הבאה בני חורין

ההרים קול בני נשמע
כי שודדה הארץ.
קול בת-ציון כי תאבל
ותפרש כפיה.
אבל יחיד עשי לך
והתפלשי באפר.
היתה ציון למעון תנים
אוי לנו כי שודדנו:

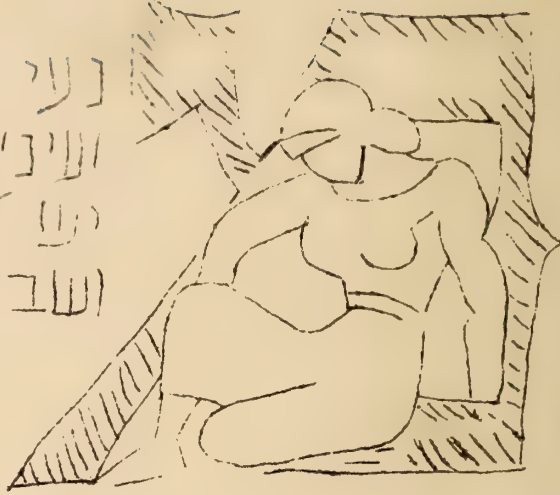

סתו על מגלת-נדודים, הרחק מבית מולדתו הגוס.
אמי מתה עלי. בעיניה דמעה אחרונה קפאה
בלחשה ברכה גועת לי לפני צאתי למעגלות שדות
רחוקים זרים, התרגלתי צבא על שבתי מעיק...
על דרכי יאוש ראינה סמלי-קברים ומזי מכאוב
אחי נוגה הטבע עד הלבב שדוד נפל
ולא הובא בקבר ישראל...
אבי אל-יחידי נצמד למזוזה המתפלשת באפר החרבות
ועל „שדי" מחולל בדד ידמע תפלה.
ואני - בעודי מחשך את נפשי המתפוררת
בחשכי זעם אחרונים
ברחתי עם חצות לספינת גולים –
הגד לי: כי מדד אחרון
לעלות למסדה.
הנף שם ונשבע משחקים וארץ, אל ואדם: שלומים:
מול גורל דורות אויב חזה קרי בשאגה הבלט שם:
„דב! אנכי או אתה! פה המשפט אחרון יחרץ
הקרב!"

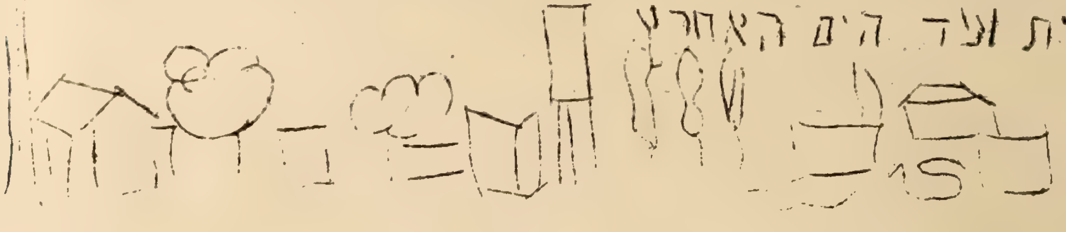
מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה
יש שכר לפעולתך
ושבו מארץ אויב

עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל
יש תקוה לאחריתך
ושבו בנים לגבולם.

עלה על הר העברים הזה הר נבו
וראה את ארץ כנען אשר אני נותן
לבני ישראל לאחוזה. כי אתם עוברים את הירדן
לבוא ולרשת את הארץ. כל מקום אשר תדרך כף
רגלכם בו! - לכם יהיה. מן המדבר והלבנון. מן הנהר
פרת ועד הים האחרון

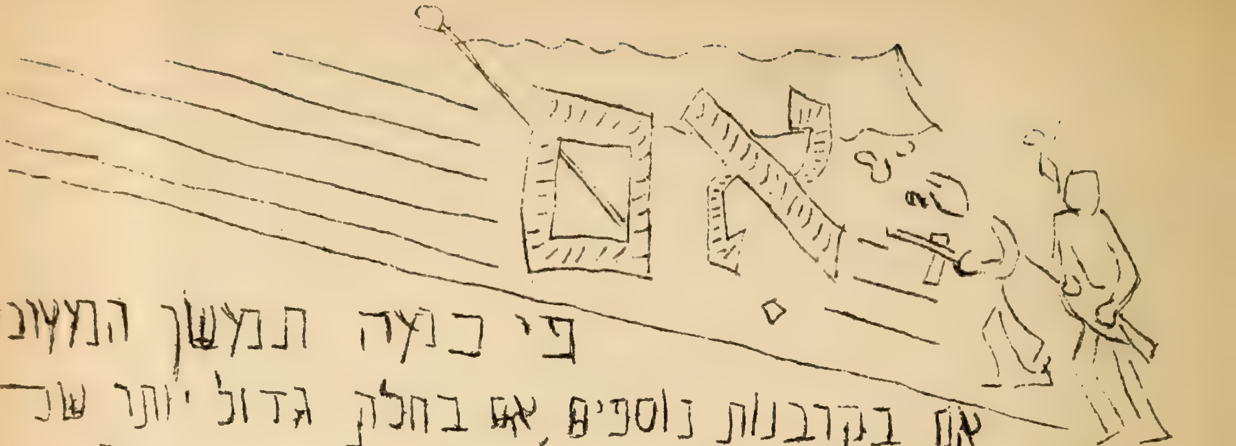

שעה היא

ואחרי פרוץ אבים יקיצו אדירי אומה,
פתע פתאם יתנער דור עזוז וגבור מלחמה
ועיניהם ברקים ופניהם להבים וידיהם לחרבות!
הם קוראים: אנחנו גבורים! דור אחרי לשעבוד
וראשון לגאולה אנחנו! ידנו לבדה ידנו
הרחיקה את כבד העול מעל גאון צוארנו
פרקה. ונזקף ראשנו שמימה ונצרו בעינינו —
ונערוך למדבר ונאמר לציה: „אתנו!"
על ראשי הצורים, בין מפלשי הנקבים ששתנו
ממקאי הדליו עם כל נשרי שולים
ומי אדון לנו?
גם עתה יאם סגר עלינו מדברו אל נקם
המעט נגע בנו שיר עזוז ומרי - ונבנו!
להתרבות! לרגלים! התאחדו הימינו!!
על אף השנים ותמתם:
הנה וצלינו בסערה!

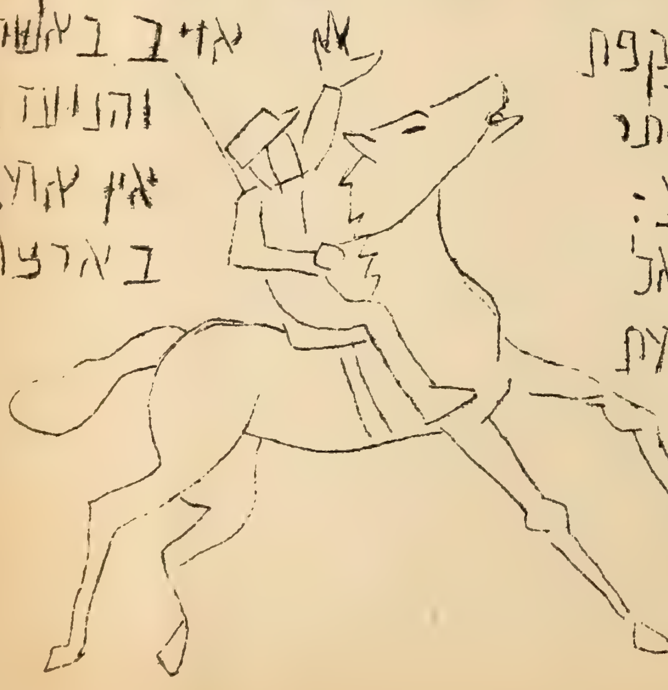

כי בגלה תמשך המצוקה

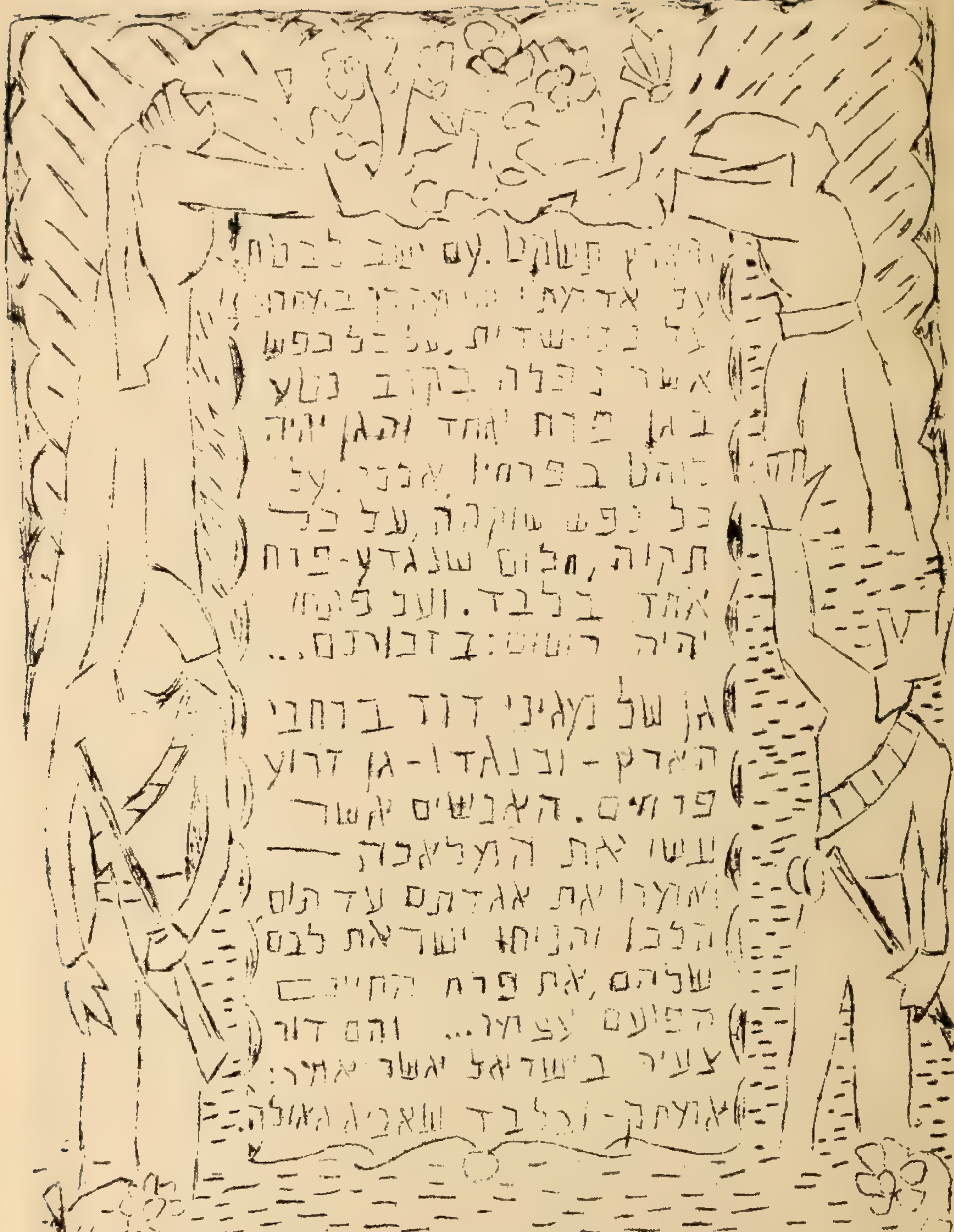
אם בקרבנות נוספים, אם בחלק גדול יותר של יצירתנו תעלה לנו, האם לא נעמד בה?
אחרינו: עבדות וגאון: לפנינו: קוממיות ועצמאות.
זאת היא המערכה. עד מתי? - כך שואלים.
עד מתי - עד שישבר כח האויב.
ועד מתי נחיה בסכנת התקפות חדשות? כך שואלים.
עד מתי? עד שכחו של ישראל בארצו ידין להתפ-
-רנן לתבוסה כל התקפת
שם. עד שהנלהב ביותר
במחנה האויב ידע:
לשבור את כוח ישראל
הכרח המיים אותו ואמית
החיים אתו ואין דרך
בלתי אם להשלים
עמו. זהו טעם
המערכה.

את אויב באשר הוא
והניעו בארץ
אין אמצעי
בארצו כי

ראה, גבעותינו שחורות ושותקות,
ועינינו חונקים את בכים
והפץ רותמים מקריב ודלקה...
ואותות המבשרים סערה!
האמנם תמולינו כעת?!
הן נקים והגחכו שנית כמו אז,
ושבנו שנית לתחיה:
נדדה, אימים וגדולים ואצים לעזרה
כי הכל בקרבנו עוד חי ושוצף
בעורקים... ולוהט

הנה מתגוללות גופותינו, שורה ארוכה.
ואינני נרשמים.
אך הרוח עזה בהרים... ומשתקת.
והבקר נולד וזריחת הטללים
רוננה.
עוד נשוב נפגש, נחזור כפרחים
אדומים.
תבירנו קיד, זו "מתלקת-ההר"
האלמית.
אז נפדה עת תידום בהרים
זעקת ירייה אחרונה.

והארץ תשקט. עם ישב לבטח.
על אדמתו ויעבדה בשמחה
על בני שדות, על כל נפש
אשר נפלה בקרב נטע
בגן פרח אחד והגן יהיה
להט בפרחיו אלפי. על
כל נפש שוקקה, על כל
תקוה, חלום שנגדע-פרח
אחד בלבד. ועל פיהם
יהיה רשום: בזכותם...
גן של מגיני דוד ברחבי
הארץ - ובנגדו - גן זרוע
פרחים. האנשים אשר
עשו את המלאכה —
ימסרו את אגדתם עד תום
הלכו והניחו ישראל לבם
שלהם, את פרח החיים
הפועם עצמו... והם דור
צעיר בישראל אשר אמר:
אמות - ובלבד שאביא גאולה.

יצאנו

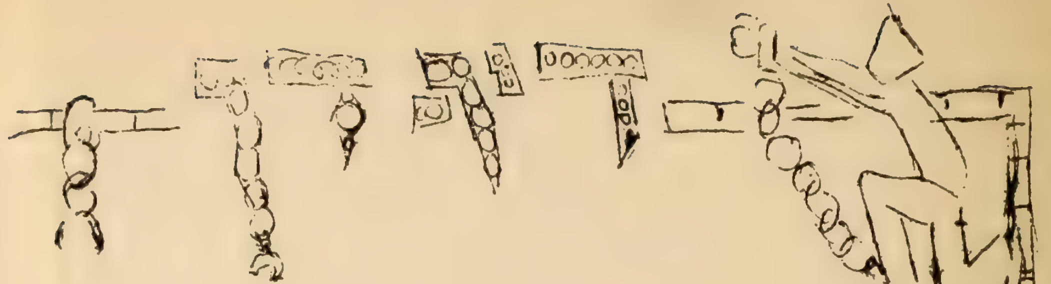
לשנות את פני העולם, לשים קץ לשעבוד
אדם באדם. והקץ נעוץ בחביון הדורות. מתי
נולדנו? בשעה שנוצץ כבוד ראשון הנצח בלב
העבד. מתי הרימונו את הדגל? בשעה שהתקומם
המושפל הראשון נגד משפילו. שבע נפל ושבע
נקום, כי עמנו הצדק ושחרור האדם.

נולדנו עם הנץ החמה של האדם המשוחרר. בכל
מערכות האנושיות לחרות שם היינו. בכל שדה
קטל של הנביאים, בכל יציאות מצרים של כל
העמים וכל הדורות. על גרדום ועל מוקד, בבתי
כלא ועל בריקדות.

אך גם אם שבע נפל-נקום ונתעורר.

עד בא היום והיה דגלנו לדגל החברה המשוחררת.
עד יקום האדם במלא קומתו ויתגלה לעין כל
באור הנשמה הצפון בו, כשדעתו רחבה ולבו
טהור וידיו כאמנות וחייו חפש וצדק. אין
לא עבד עברי ולא עבד כנעני, לא כושי ולא
סיני וכבוד כל אדם ראש פנה הוא לחברה
הנגאלת.

בא יבא היום ההוא.

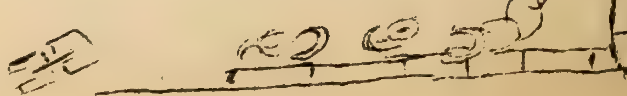
היה היתה צבת על סדן-דין דן,
מחטיל ברזל ישן קשורה עגול חסין-דין דן.
חדותי טבעת הא. עוד אחת ועוד
שתים-הנה בכל נחושתיים. כבל, כבל
מאפיל על כל דין ועל כל שביל. באשר
כף דגל שוב-דין דן.

ורצון בא הפשי רעיון וכנפים פרש
ויתפס את הצבת מעל סדן-דין-דן, ויתפס כל
חוליה כדין דן דין. התפרקו חוליות לעברים
גם פה גם שם-דין-דן-ויר בכל דנים.

ורוח אביב בא מדנדן-דן דין, פרחים וילדים
על כל שעל-דין-דן, עם צליל הברזל
עוד צליל אחד יעל-עד היקרות
הוא בא. ורן

דין-דן

הנה ימים באים
ונגש חורש בקוצר,
ודורך ענבים במושך
הזרע - ושבתי את
שבות עמי ישראל,
ובנו ערים נשמות
וישבו, ונטעו כרמים
ושתו את יינם;
ועשו גנות ואכלו
את פרים.
ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו עוד
מעל אדמתם.

שנה ומבורכת היתה אדמת הגליל
ופוריה היתה מכל שאר חלקי
הארץ. כלה עטופת שדות-
עמק ירוקים שופעת מעינות
מים רבים וחוסה בצל יערות
עבותים ורעננים, נמשכה אדמת
הגליל הרוחצת בחלב ודבש.
מאחרי הלבנון ועד לעבר
הירדן הרחוק.

ארץ הגליל היא ארץ יין
צוהלת, רבת טל, טובלה
כלה ביין.
היא ארץ השירה
היא ליצותית.

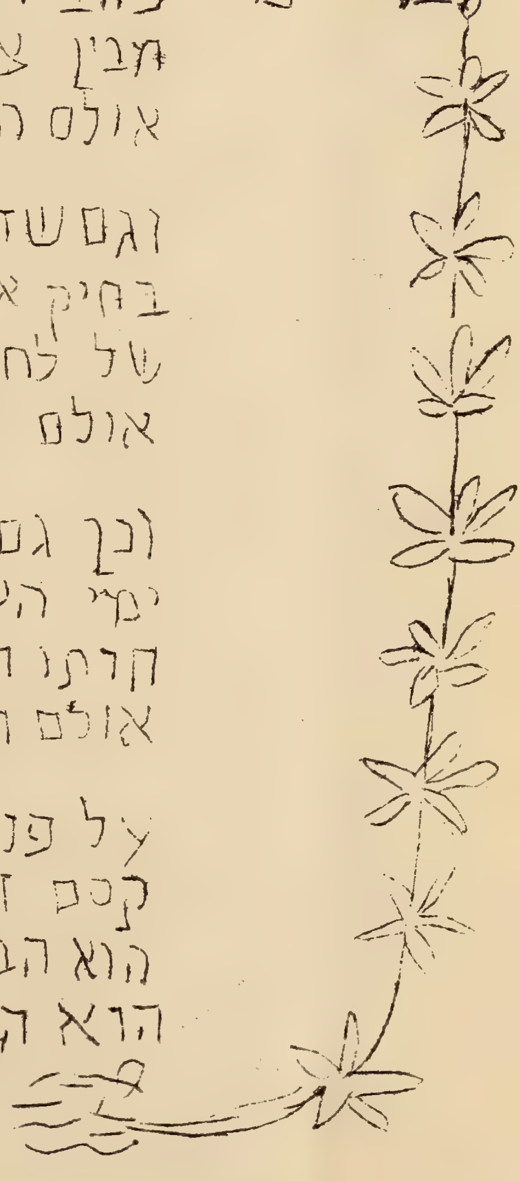

הריך, גליל, ככל ההרים
צהב וירוק וסלעים ובורים.
מבין צלעותיך הצל הקליל.
אולם ההרים עוד לא זה הגליל

וגם שדותיך, ככל השדות.
בחיק אדמתם צפונים הסודות
של לחם לבן, של הפרי האציל.
אולם השדות - עוד לא זה הגליל.

וכך גם בניך - ככל אנשים,
ימי העמל ארוכים וקשים
קרתו חריצים עמוקים על פנים.
אולם הגליל - לא הוא הבנים.

על פני ההרים ובלב הבנים
קסם זכרון מאלפי השנים
הוא הבוכה בצלילי החליל
הוא הגליל.

ובא הקב"ה ושחט
למלאך המות דשחט
לשוחט דשחט לתורא
דשתה למיא דכבה
לנורא דשרף לחוטרא
דהכה לכלבא דנשך
לשונרא דאכלה לגדיא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד-גדיא:

חסל
סדר
פסח